

A background image showing a close-up, microscopic view of numerous clear, spherical water droplets of various sizes. The droplets are clustered together, with some in sharp focus and others blurred in the background, creating a sense of depth. The lighting is bright, highlighting the refractive properties of the water.

tukes

Kansallinen rallin yleisöturvallisuuden viranomaisohje

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (Tukes)

YHTEISTYÖSSÄ ETEENPÄIN

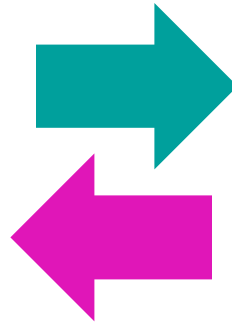
MOOTTORIURHEILU EI AINA OLE KILPAILEMISTA

**HISTORIC, ECO, ENDURANCE, HARJOITTELU,
NÄYTÖKSET, KYVDITYKSET, TAPAHTUMAT,
KOKOONTUMISET, DRIFTING...**

IHMISTEN TURVALLISUUS

LAJISÄÄNNÖT

- Toimitsijat
- Kilpailijat
- Ajoneuvot
- Varusteet
- Ajaminen
- Kilpailu
- Häiriöttömyys ja jatkuvuus, sekä aikataulu

YLEISÖTURVALLISUUS

- Ei sisälly lajisääntöihin
- Ei kansallista ohjetta
- Vaarallista palvelua ei saa pitää tarjolla
- Järjestyksen ja turvallisuuden ylläpito
- Varautuminen jos jotain tapahtuu lainsäädännössä

SUUNNITELMAT

OHJEET LUKEVA EI VOI OPPIA
TOIMIMAAN OIKEIN NÄIDEN
PERUSTEELLA.

- Suunnitelmat ovat puutteellisia toiminnan ja turvallisuuden osalta
- Toiminnankuvaus puuttuu usein ajatuksella että ”kyllä ralli tunnetaan”, turvallisuuden käsittely kevyttä ja kokemusperusteista
- Kuluttajaturvallisuuslain velvoitteet huomioidaan huonosti

JOHTAA SIIHEN ETTÄ TOIMINTA PERUSTUU YKSITTÄISTEN IHMISTEN KOKEMUKSEEN JA MUISTIIN
= KRIISIJOHTAMINEN

”Rallin järjestäjällä pitää olla selkeästi tiedossa, mihin rallireitin varrella on odotettavissa paljon katsojia ja mitkä alueet ovat yleisölle vaarallisimpia. Sellaiset suositut katselualueet, joissa on yleisölle erityistä vaaraa (odotettavissa ulosajoja, yleisö vaarallisesti sijoittunut tms.) on tunnistettava ja kirjattava ylös koko kilpailun osalta. Näiden alueiden sijainti ja turvallisuusjärjestelyt tulee kuvata rallin turvallisuussuunnitelmassa. ”

VAAROJEN ARVIOINTI

- Taso on yleistä ”ulosajo on mahdollinen”
- Ei ole yhtä toimintatapaa, arviointi- tai käsittelytapaa (mittarit)
- Riskin määritelmä ja näkökulma on vieras ja kapea

”Juuri kyseisen rallitapahtuman vaarallisimpien kohtien tunnistaminen ja toimenpiteiden suunnittelu pitää olla nykyistä tarkempaa, erityisesti EK-kohtaisten vaarojen pienentämiseksi ja poistamiseksi. Yleiskuvaus rallin yleisistä vaaroista ei riitä.”

**TÄRKEÄÄ TIETÄÄ ENNALTA;
MITÄ, MISSÄ, MILLOIN JA MIKSI?!!!**

**EI VOI
VARAUTUA
JOS EI OLE
TIETOA**

TIETOJEN ANTAMINEN YLEISÖLLE JA SIVULLISILLE

”Yleisölle annettavat turvallisuusohjeet, säännöt, neuvot ja opastus pitää kuvata nykyistä tarkemmin. Yleisölle on annettava tietoa suositelluista ja kielletyistä katselualueista ja turvallisesta käyttäytymisestä rallissa.”

”Juuri kyseisen rallin erikoiskokeiden suositelluista ja kielletyistä katselualueista pitää tiedottaa yleisöä ja reitin varren asukkaita etukäteen esim. yleisölle jaettavissa reittikartoissa ja asukaskirjeissä, lipunmyynnin, tiesulkujen tai yleisön käyttämien kulkureittien yhteydessä sekä tapahtuman verkkosivuilla. Suositeltujen katselualueiden merkitseminen katsojille suunnattuihin erikoiskoekarttoihin helpottaa hyvien katselupaikkojen löytämistä ja vähentää tarpeetonta liikkumista reitin varrella.”

KATSESLUALUEET

- Merkitseminen ja rajaaminen maastoon
- Osoittaminen etukäteen kartoissa, verkossa, ostopaikassa, yms.
- Osoittaminen yleisön saapumisalueilla
- Tietojen antaminen yleisölle on velvollisuus!

Toimenpiteitä suosituimpien katselualueiden turvallisuuden parantamiseksi voivat olla esim. suositellun tai kielletyn katselualan merkitseminen tai rajaaminen maastossa, katsojien opastaminen suositelluille katselualueille johtaville kulkureiteille, toimitsijoiden sijoittaminen suosituimmille katselualueille, turva-autojen suorittama kohdennettu valvonta, jne. ”

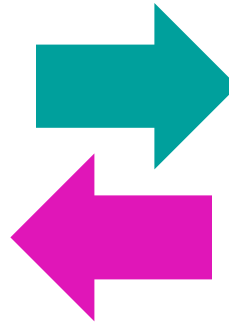

KATSELUALUEET

SALLITUT JA OSOITETUT

- Etäisyys tiestä
- Korkeusero (1-3 metriä / FIA)
- Nopeus kohdalla
- Näkyvyys
- Kaltevuus

EK REITTI ON
KOKONAIUUDESSAA
VAARALLINEN

KIELLETYT ALUEET

- Erityisen vaaralliset alueet
- Ei vain yleiskuvana mutkat ja hyppyrit
- Todelliset ulosajopaikat
- Maasto
- Katveita
- Vaikea saavuttaa kävellen

TILANNEKUVAN YLLÄPITO

On oltava velvoittavasti reaaliaikainen käsitys ja kokonaiskuva yleisöturvallisuudesta jatkuvasti.

Kuvattava suunnitelmissa miten tämä tehdään, Miten mistä ja keiltä tietoja saadaan sekä miten tätä tietoa valvotaan ja hyödynnetään reaaliaikaisesti.

”Toimenpiteet, joilla rullissa seurataan ja valvotaan yleisön turvallisuutta, käyttäytymistä ja sijoittumista ja joilla puututaan vaaralliseen toimintaan tai havaittuihin vaaratilanteisiin pitää kuvata nykyistä tarkemmin, esim. miten tieto maastossa havaituista turvallisuuspoikkeamista ja toteutetuista toimenpiteistä kirjataan ylös.”

Tietojen kerääminen

Kilpailun jatkuvuuden lisäksi on kerättävä tietoa mm. ulosajotilanteissa reaaliaikaisesti (ei vain kilpailijoista, kilpailusta tai toiminnasta)

- Oliko muita vaarassa
- Jatkuuko vaara
- Loukkaantuiko joku muu

Verrattuna SOS tai OK, jotka koskevat vain kuljettajia ja kilpailua.

”Turvallisuussuunnitelmassa on kuvattava toimenpiteet, joilla yleisöturvallisuudesta kerätään tietoa reitin varrelta koko tapahtuman ajan (esim. toimitsijoiden ilmoitukset tai kilpailijoilta kerätyt havainnot turvallisuuspoikkeamista), miten näitä havaintoja kirjataan ja käsitellään ja miten niihin reagoidaan.”

Asiayhteyden selvittäminen (ennen ja jälkeen)

- **Mitä – Missä – Milloin – Miten - Miksi** on tapahtunut?
  - Olosuhteet, rakenteet, ihmiset ym. vaikuttavat asiat
- Voiko tapahtua uudelleen tai muille?
- Onko estettävissä?
- TIETO oikeille tahoille! Tarvittaessa keskeyttäminen!

Verrattuna
kilpailutilanteen ja
kilpailun jatkumisen
varmistamiseen

tukes

Kansallisen ohjeen valmistelu

Tavoiteena

- Laatia valtakunnallinen ohje rallitapahtumien yleisöturvallisuudesta
  - Valvonnan yhtenäistäminen koko maassa eri viranomaisten kesken
  - Selkeä ohjeistus rallitapahtumien järjestäjille
  - Kohteena kaikkien lajiliittojen ralli- ja rallicross-sarjat ja yksittäiset rallikilpailutapahtumat
  - Ohje laaditaan yhteistyössä toimialan kanssa
- Ohje on vasta alku valtakunnalliselle valvonnalle ja yhteistyölle viranomaisten ja toimialan kesken

Alustavia raameja ohjeen rajauksista

Koko tapahtuman elinkaari

- Ennakkotiedot yleisölle
- Yleisön saapuminen
- Tapahtuman aikainen yleisöturvallisuus
- Yleisön poistuminen tapahtumasta

Järjestäjän velvoitteet

- Luvat
- Asiakirjat
- Turvallisuussuunnitelmat ja -toimenpiteet (ml. riskien arviointi, katselualueet, opastaminen ja tiedottaminen, yleisön valvonta, jne)
- Poikkeustilanteiden hallinta

Soveltamisala

- Ralli ja rallisprint (soveltaminen muissa lajeissa?)
- Kaikki kilpailusarjat
- Sarjojen ulkopuoliset yksittäiset kilpailutapahtumat
- Yleisötapahtumia koskevat lait

Lajiliitot

- AKK-Motorsport ry
- Harrastemoottoriurheilun keskusjärjestö ry (HAMU)
- Suomen Autourheiluliitto Oy

Tähän mennessä tapahtunutta

- Rallitapahtumia on luvitettu ja valvottu eri viranomaisissa ja myös yhteistyössä eri viranomaisten kesken vuosikymmenien ajan
- Vuosittain muutamia vakavia onnettomuuksia ja läheltä piti –tilanteita
  - Esim. Seinäjoki 2018 ([Otkes](#) ja [VaaHO](#)), [Kouvola 2020](#), Juuka 2021, Keuruu 2022 ja Riihimäki 2022
- Tukesin kysely moottoriurheilun turvallisuudesta 2020
- Tukesin rallivalvontaprojekti 2022 (AKK:n SM-rallisarjan, HAMU:n Harrasterallisarjan ja SA:n R-RalliCup-sarjan kaikki osakilpailut)
- Sisä-Suomen poliisin ja Keski-Suomen pelastuslaitoksen ralliohjeistus ja valvontaprojekti keväällä 2023

Viranomaisten valvontahavainnot

Tukesin valvontahavainnot

- **Yleisöön kohdistuvien vaarojen tunnistaminen on olematonta**
  - Järjestäjien huomio keskittyy tapahtuman suunnitteluun ja toteutukseen ohjeiden ja lomakkeiden mukaisesti
- **Lajiliittojen ohjeissa ei huomioida yleisöturvallisuutta riittävästi**
  - Ohjeissa on paljon yleisiä turvallisuusvaatimuksia, mutta ei tietoa mitä riskejä niillä torjutaan
  - Ohjeet painottuvat kilpailijoiden turvallisuuteen
- **Eri laeista tulee järjestäjälle samankaltaisia vaatimuksia (esim. vaarojen tunnistaminen ja turvallisuussuunnitelmat)**
  - Turvallisuussuunnitelmia tehdään ja erilaisia lomakkeita täytetään lähinnä viranomaisia varten
  - Turvallisuussuunnitelmissa ei varauduta riittävästi juuri kyseisen tapahtuman kannalta olennaisiin vaaroihin
- **Toimintatavat eivät ole yhtenäiset**
  - Lupa- ja valvontakäytännöissä on eroja alueittain ja rallisarjoittain
  - Vaihtelua on myös eri lajiliittojen välillä
- **Yksittäisen rallitapahtuman valvonnalla on vaikea saada näkyviä vaikutuksia koko lajin kannalta**

Yhteinen viranomaisohje

Ohjeen sisältösuunnitelma (LUONNOS)

- 1. Rallikilpailun järjestäjän velvollisuudet ja käytännön tehtävät**
  - Esim. tiivis tarkistuslista eri lakien velvoitteista aikarajoihin
  - Kuvaus eri viranomaisten roolista rallikilpailun järjestämisen eri vaiheissa ja miten ja missä vaiheessa järjestäjän kannattaa olla eri viranomaisiin yhteydessä
- 2. Turvallisuussuunnitelman laatiminen**
  - Yleiset raamit ja sisällysluettelo kaikkien osapuolten kannalta järkevän turvallisuussuunnitelman laatimiseen
  - Ei yksityiskohtaisia ohjeita, jotka voivat tulla tarkennuksina esim. liitoilta
- 3. Vaarojen tunnistaminen ja torjuminen**
  - Turvallisuussuunnitelman tärkeä osa-alue, joka kaipaa erityishuomiota
  - Kannustusta ja vinkkejä tarkempaan vaarojen tunnistamiseen ja suunnitelmallisempaan vaarojen torjumiseen juuri kyseisen tapahtuman edellyttämällä tavalla.
- 4. Toimenpiteet yleisöturvallisuuden varmistamiseksi**
  - Esim. kiellettyjen ja suositeltujen katselualueiden määrittäminen ja merkitseminen, katselualueiden suojauskeinot, yleisölle annettavat turvallisuusohjeet, katsojakäyttäytymiseen puuttuminen (erityisesti ulosajotilanteissa)
- 5. Kilpailutapahtuman aikainen turvallisuuden johtaminen**
  - Turvallisuustilanteen seurannan käytännöt kilpailun aikana
  - Miten järjestäjän tulisi tunnistaa kriittiset turvallisuuspoikkeamat ja puuttua niihin ajoissa
- 6. Onnettomuudet ja muut poikkeustilanteet**
  - Näihin varautuminen ja tilanteiden hoitaminen
- 7. Kilpailutapahtuman jälkeiset tehtävät**
  - Turvallisuustoimenpiteiden toteutumisen arviointi ja palaute toimitsijoille
  - Onnettomuuskirjanpidon läpikäynti ja onnettomuuksista oppiminen

tukes

Suojan tuoja

tukes

Kari Koponen

Ylitarkastaja, Kuluttajapalveluiden turvallisuus | Yleisötapauhtumat ja moottoriurheilu

Senior officer, Consumer Service Safety | Event, crowd and motorsport safety

Överinspektör, Säkerhet för konsumenttjänster | Offentliga evenemang och motorsport

Puh | Tel. +358 2950 52 094

Kari.Koponen@tukes.fi <https://twitter.com/ErkkoKoponen>